

Naše narodno prosvetno delo.

—p Kakšne naj bi bile kritike o prireditvah na šolskih odrih? O tem nam piše agilen naš tovariš iz severne Slovenije spodnje pismo. Navodila v tem oziru bo moral dati v bodoče »odsek za narodno-prosvetno delo«, ki je po novem poslovniku osnovan pri pov. UJU. Naloga tega odseka bo, da regulira in vodi to delo v smerih, ki bodo odgovarjale duhu napredka. Pismo slove: »V rubriki »Šolski odri« v »Tovarišu« postajajo po mojem mnenju poročila preveč enolična, preveč je hvale, premalo stvarne kritike. V prvi dobi razvoja šolskih odrov je bil ta način poročevanja vsekakor na mestu, da so prireditelji iz ugodnih, tu in tam morda pretirano ugodnih kritik, recte pohval črpali pogum za nadaljevanje započete deli, to dobo pa imamo menda že za seboj. Ako hočemo dospeti do nekega viška šolskih odrov in primerno popolniti pričlo število mladinskih igrokazov, treba bo prave kritike, kajti le ta nam bo omogočila povzdigniti stvar samo. Vsled tega mislim, da bi bilo primerno, ako bi uredništvo rubrike šolski oder dalo v »Tovarišu« poročevalcem primerna navodila, da naj v svojih poročilih opozarja na nedostatke iger samih na napake prireditve v oziru scenerije, garderobe, mimike, gest, glasu, naglaševanja itd. Take stvarne kritike bi mnogemu režiserju šolskih odrov bile v izdatno pomoč. Vse, kar pa se pohvali kot izredno dobro, pa mora biti tudi utemeljeno na način, ki omogoča tudi drugod »izredno dobro« izvršitev. Prosim, da uredništvo zadevo premisli in izvrši, kakor se mu zdi primerno.«

Šolski odri in pevski zbori.

—po Kraljestvo palčkov v Rogatcu. Uprizoritev igrokaza »V kraljestvu palčkov« je na navadnih šolskih odrih silno težavna, ker navadno manjka primerne garderobe, bajne scenerije in ni na razpolago svetlobnih efektov. Kljub temu pa je vprizoritev v Rogatcu dne 5. in 10. decembra popolnoma zadovoljiva. Da so vse vloge brezhibno obvladale tekst, je pri šolskih prireditvah umljivo, občudovali pa smo preciznost nastopov. Petje je hotelo biti sprva vsled začetne treme nekoliko monotono, a že pri drugi kitici je postalo bogoglasno. Režiser je dobro pogodil, da je od Norčka odvilen komični efekt, zato je za to vlogo izbral učenca, ki kaže res precej talenta za slične vloge. Res vzorno dovršena sta bila dva prizora: vstajanje palčkov in uspavanja vil. Kostumi in maske palčkov so bili popolnoma primerni, pogled na belo oblečene in z zelenjem okitene vile res diven. Po končani igri so učenci sestavili živo sliko, menda kombinacijo režiserja. Krog Anice stoje v prvem polkrogu vile, v drugem palčki, vile drže roke nad Anico v gesti blagoslavljanja in pojo s palčki himno materi. Živi slike so sledile deklamacije, med njimi nekatere v vsakem oziru brezhibne. Prireditve je pripravil in vodil mladi tov. Srečko Sekirnik. Udeležba je bila obakrat prav dobra, posetilo je prireditve posebno mnogo kmetskih ljudi. To bodi tov. Sekirniku v zadoščanje, ker so nekateri tržani prireditve ignorirali, drugi pa hoteli celo ovirati.

—do Miklavžev večer na II. mest. deš. osn. šoli v Ljubljani je priredila tovarišica Fr. Zemljanova z uprizoritvijo »grice dr. Laha«. Miklavžev večer za učence I. razreda. Navzočih pa je bilo še drugih učencev in roditeljev toliko, da je bila obširna telovadnica skoraj docela napolnjena. Prireditve je uspela v popolno zadovoljnost navzočega občinstva, na čemer čestitamo vrli tovarišici. Prejšnji oder ki se je moral zaradi občinskih volitev razdreti je nanovo postavil in primerno uredil tov. Deržaj.

—po Iz Krškega. Dne 1. 12. t. l. je vprizorila meščanska šola v Krškem proslavo narodnega ujedinenja za mladino s sledečim sporedom: 1. Ernst R. Ball: Amerikanska pesem. Igra meščanskošolski orkester. — 2. Anton Kosi: Štirje letni časi Snevoigra v 5. delih s spremljevanjem glasovirja in harmonija. Pofo učenke 3. razreda. — 3. Igo Gruden: Tržaški bratrom Deklamira Nara Ženerjeva iz 1. razreda. — 4. E. Kondor: Stari guslar. Epska pesem s spremljevanjem orkestra. Pofo učenke 2. razreda. — 5. Ivan Jovanovič: Uči djeda svog unuka. Deklamira Adolf Drachsler iz 3. razreda. — 6. Vjekoslav Bakac: Pali slavenski Polopar. Igra meščanskošolski orkester. — 7. Tone Gaspari: Matjaževi hajduki. Programatična enodejanka s petjem in godbo. Uprizorizacija dečki iz vseh razredov. — 8. Naš največji dan Prolog Govori Olga Modičeva iz 4. razreda. — 9. Anton Kosi: Mo-

litev za slovanski narod. Koral s spremljevanjem orkestra. Pojo deklice in dečki. Ta program se je ponovil 8. t. m. za širšo občinstvo. Veliko sokolsko dvorano je prvič mladina drugič odlično občinstvo popolnoma napolnila. Kdor z umevanjem prečita spored in še izve, da so se vse točke izvajale najbolje lahko presodi trud in zmožnost učiteljev tega zavoda. Točke za orkester in petje je našel tudi v vodil strok. učitelji sedaj voh' ta te šole. Josip Vutkovič, Gasparijeva enodejanka je vsodbujala mladino za osvoboditve neodržanih bratov na Primorskem in v Korotanu ter je globoko učinkovala ne le na mladino temveč tudi na drugo zavedno občinstvo. Istotako deklamacije in prolog. Občinstvo se ni moglo dosti načuditi, da ima meščanska šola iz vrst učencev in učenek tako dober orkester. Največjo pozornost sta vzbudila igralca na klarinet in tog.

—po Proslava našega ujedinenja dne 1. decembra t. l. se je obhajala na II. mestni deški osn. šoli v Ljubljani z uprizoritvijo igrice »Za domovino!« (Zvonček I. 1921.). Režiral je tov. Jože Tratar, ki je vplel med igrice pesmici »Jugoslavška mati« in »Otrokovo domoljublje«. Na harmoniju je spremljal tov. Al. Potočnik. Provizorični oder sta postavila v telovadnici tovariša Tratar in V. Držaj z vseh mladim pripravam tako okusno da je bila šolska mladina z vsem izredno zadovoljna.

Ljudska predavanja.

—po Roditeljski sestanek na II. mestni deš. osnovni šoli v Ljubljani se je vršil v ponedeljek 11. t. m. od 6 -7. zvečer. Predaval je o temi »Mladijunaki in roditelji« tov. Rudolf Horvat. Navzočih je bilo 60 mater in očetov, ki so z zanimanjem sledili referentovim izvajanjem. Ob sklepu se mu je zahvalil g. inž. Lah. v imenu navzočih roditeljev za mnoge v današnjem času posebno aktualne nasvete.

Književnost in umetnost.

—k Pjesmarica jugoslavenske narodne poevjke za osnovne škole. Sabrao i uredio Antun Dobronić. Lep venec 200 srbskih, hrvatskih in slovenskih narodnih pesmi je namenjen jugoslovanski šolski mladosti, da spozna narodno pesem vseh treh plemen, da vzljubi njeno milino in si s pevanjem oslaja življenje. Tu dobis iz vseh najrazličnejših krajev naše domovine pesmi, ki jih peva naš narod. — Pjesmarica ima tri glavne dele. — I. Nižja stopnja (prvo šolsko leto) obsega 40 enoglasnih pesmi, med njimi nastopne slovenske: Barčica po morju plava, Na planincih solnce sije, Rasti, rasti rožmarin, Vigred prilija, o j zima zahaja (manj znana), Solnce čez hriboček gre, Bog je ustvaril zemljo. — Pri prvi slovenski pesmi pravi urednik v opombi: »Ova je pjesma naše braće Slovenaca kao i mnoge druge u ovoj Pjesmarici. Slovenci govore malo drukčije nego Hrvati i Srbi, ali se ipak mogu kao braća razumjeti. Pri vsaki slovenski pesmi pojasnjuje tolmač pod črto Hrvatim in Srbom manj znane besede. — 2. Srednja stopnja (drugo in tretje šolsko leto) nudi 60 enoglasnih narodnih pesmi: Sijaj, sijaj solnce, Godzidje je že zelen, Jager mi jagu, Lepo mi poje črni kos, Kje so ti ste ptice moje, Pojmo le v gostijo, Ena ptica priletela, Jaz mam pa konjica belega, Prišla bo pomlad. — 3. Višja stopnja (četrti in nadaljnja šolska leta) vsebuje 100 narodnih pesmi. Slovenske pesmi je dvoje glasno priredil znani glasbenik in učitelj petja, prof. Hinko Družvič. Te so: (Stoji beli grad (enoglasna), Na planincih lušno biti, Oj ta soldaški boben, Stoji, stoji tam lipca, Lušno je to na deželi (enoglasna), Škrjanček peje, žvrgoli, Ptica veselo nad hišico žvrlj, Prišla je ta ljuba vigred, Oj tam za goro, Pomladi vse se veseli, Svetlo solnce se je skrilo, Gor čez jezero, Moj oče ima konjica dva. — 4. Dodatek navaja enoglasni narodni himni, »Lepa naša domovina« in »Bože pravde« ter slovensko himno »Oj Slaveni« (He, Slovani!) Pogrešam našo narodno himno »Naprej!« — Vsakemu napevu je podložena le prva kitica pesmi, vse ostale kitice so natisnjene na koncu napeva. V nižji stopnji je pesmicam pridelano besedilo tudi v cirilici, na srednji in višji stopnji pa je to opuščeno. — Napevi v pesmih za nižjo stopnjo se gibljejo v glasovnem obsegu od \bar{d} do \bar{a} , v nekaterih tudi od \bar{e} do \bar{i} , za srednjo stopnjo pa ponekod od \bar{c} do \bar{d} ; za višjo stopnjo je glavni obseg primerno razširjen navzdol do hes in \bar{a} , navzgor pa do \bar{e} , redko do \bar{i} . — Vse pesmi so opisane z umestnimi in potrebnimi dinamičnimi znamenji. — Pjesmarica, ki je prav skrbno sestavljena, je namenjena v prvi vrsti hrvatskim šolam; jako dobrodošla je tudi šolam v Sloveniji, da more tudi naša mladina spoznavati značilne monotone napeve hrvatske in srbske narodne pesmi. — Knjiga je brez dvoma trajne vrednosti in prav zato bi morala biti vezana bolj trepežno nego je v sedanjih, za silo zlepljenih platnicah iz poltrde lepenke, ki se tako začne lomiti na hrtiču, ko odpreš knjigo. Zato ni čudno, da ji je cena tako nizka, kar se v sedanji draginji na književnem trgu čuje kakor balke.

—k »Iz moje domovine.« Male povesti. AIOIZI KEMEC. Ze letnice 1907—1919, v katerih so bile povestice sestavljene, nam, povedo zgodovino vsebine. Vsega je enajst povestic, najraznovejše vsebine, vzete iz narodnega življenja. Že naslovi nam označujejo o nekaterih vsebino: »Filozof Martin«, »Učiteljica Eleonora«, »Cigan«, »Rekrut Janez«; poleg teh vsebuje knjiga: »Božjega voleka«, »Nevesta«, »Peter in njegov prijatelj«, »Ignacij Vilen«,

»Gosp. Gregor«, »Po dolgih letih«, »Peter puščoba gre po svetu«, »Anno Domini«. Poslednje »Iz moje domovine«, ki nosi tuji naslov knjige, je »pismo sebi«, ki označuje življenjsko pot pisatelja. Vsebnost povestice se naslanja na realijem, trdo realno življenje. Rekrut Janez je verna slika trpkih preteklih razmer, ki živi v sedanji generaciji še v živem spominu in bo vesela, da jo pozabi. Naš krog bo zanimala posebno slika »Učiteljice Eleonore«. Kako verna slika preteklih in žal še sedanjih razmer. Socialni položaj učiteljice v narodu ni baš najboljši, tega se dobro zavedamo. Razmere so res drastične zato je snov tako dobrodošla pisateljem. Posebno učiteljica in še več novinka ima res uprav trnjevo pot v narodu. Konečni efekt je povsod isti! Iste okoliščine, isti pojava povsod! Narod nezaupljiv! Slika zato za nas, poznavalce razmer ni nič novega; vendar priznamo da je tipična. Knjiga ima priložno in posebno lično vnanjo opremo in bo dobro služila našim knjižnicam.

—k Mladika, ilustrirani družinski list. Potreba po družinskem listu, ki bi bil kulturna vez širokih slojev vseh Slovencev: v Jugoslaviji, Italiji, Avstriji in drugod, je več kot pereča. Resnica je, da imamo Slovenci listov za tako maloštevilni narod toliko, kakor jih razmeroma noben drug narod nima. To priznanje nam dajejo vsi oni tujci, člani velikih kulturnih narodov, ki prihajajo k nam in občudujejo naš tisk in požrtvovalnost našega naroda, ki vzdržuje toliko kulturnega dela. Kljub temu pa si moramo priznati, da prav pravega družinskega lista, kakor jih imajo vsi izobraženi narodi v obilici, mi vendar le še nimamo. Mohorjeva družba je dobivala od toliko strani pobudo, naj zasnuje tak družinski list s slikami, da se je zanj resnično odločila. Vedela pa je tudi, da imajo Slovenci v Juljski krajin list »Mladiko«, ki je prodril tamkaj že na široko med narod. Zato si je želela, naj tak list izhaja tudi iz tiskarne Družbe sv. Mohorja za Jugoslavijo in s tem vzdržuje duševno edinstvo Slovencev na prosvetnem polju. Obe uredništvi sta stopili v stik in sklenili, da izhaja ista »Mladika« v Gorici in na Prevaljah. Zaenaj pa sta usmerili načrt lista tako, da bi ustrezal najširšim slojem slovenskega naroda. Kakšna bo torej »Mladika«? »Mladika« bo strogo nepolitičen list. Urejevana bo tako, da ga bo lahko umela in brez spornosti brala naša mladina, pa da bosta tudi mož in žena dobila v njem zabave in pouka. »Mladika« bo razdeljena na pet oddelkov: I. Leposlovje. II. Po okrogli zemlji. III. Gospodar in gospodinja. IV. Pisano polje. V. Zanke in uganke. Tak bo torej v bodoče družinski list »Mladika«, ki ga naj naroče družine, knjižnice, šole, društva in posamezniki. Za Božič že dobite prvo številko, ako napišete na dopisnico svoj natančni naslov in jo pošljete Družbi sv. Mohorja na Prevalje. Vsaka mesečna številka bo obsegala 40 strani v veliki obliki. Za okras smo si nabavili lepe slike in vinjete od naših umetnikov. Tako boste koncert leta imeli 48 strani debelo knjigo s podobami in vse to za sedanje razmere po najnižji ceni.

—k Kraljevič Marko — 1923 je lična mladinska knjižnica s kolektarjem, ko jo je založila »Družba sv. Cirila in Metoda«. Zbral jo je Kompoljski, ter je spisana za našo šolsko mladino in obsega nekaj lepih pesmic in mnogo povestic. Črtice iz življenja pokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja in našega kralja Aleksandra krasiata tudi dve sliki obeh junakov. Po spisih in pesmicah so zastopani naši najboljši mladinski pisatelji. Beletrističnemu delu sledi kolektarček za l. 1923. — Knjižica ima žepno obliko in je vezana. — Na zalogo »Kraljeviča Marka« opozarjamo zlasti šolska vodstva in pa starše, ki žele za Božič napraviti svojim otrokom veselje. Naročila, če le mogoče od šolskih vodstev skupna, sprejema »Družba sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani, Narodni dom.

—k. Podoknica, četverospjev, besede Jan Lebanove, napev Avgusta Lebana. Izšla v »Mali Pjesmarici«. To je ena poslednjih skladb prerano umrlega skladatelja Avgusta Lebana. Janko Leban jo je našel v zapuščini svojega brata, pisano na brzo roko s sviničnikom, brez teksta. Zamislil se je v duhi skladbe ter lej zložil to besedilo:

Noč zagrinja že zemljo,
vsa narava spi sladko
in sredi zvezd nebrojnih čred
zre naše mesec bled,
na me, ki še sam bedim
in pod oknom nje slonim
ter v tihotno nemo noč
spev pošiljam združujoč:
»Oh, deklica pridruga ti,
le sladko spi, le sladko spi!«

Človeku se zdi, da sta se tekst in napev hkrati rodila. Priporočamo krasno skladbo kar najtopleje!

—k Druga i treća knjiga »Knjižnice praktične pedagogije« izlači će tijekom 1923, svaka sa oko 10 štampanih araka; svaka je za sebe celina. U njima će biti sa stajališta metode rada kritički objašnjene današnje nastave osnovne, udžbeniki i današnje učenje. Nadalje će donijeti primjere rada, što u tekstu »Metodike škole rada« služe kao konkretna podloga za razvitak principa, a onda i druge primjere praktičnog rada u vježbovanica Viš. pedagog. škole, pa će na njima biti prikazana razlika između današnje »škole učenja« i »škole rada«. — Iza toga prelaza slijedit će potpuni priručnici za sve grane školskoga rada, koji će prikazati pedagoški i didaktički prerađeno, za školski rad osnovnih, građanskih, nižih srednjih škola pedesno naučno, književno i umjetničko građivo. Tim će biti prikazana škola rada, a ujedno emancipirana naša škola od tuđe, za nas nepodesne pedagoške praktične literature. — »Metodika škole rada« osnovne su za priručnike, koji neće biti šablonska zamjena učiteljeva samostalnoga rada, nego će mu ga omogućiti, oavši mu pedagoški odabrano građivo i upozorivši ga na pedagoške momente, koji su skriveni u njemu.

Metodika škole rada d... ve za uč... tva, koja... budu po... I ako bu... a u pr... praktične... lama.

dovine obsega razen najvažnejše snovi iz starega veka vsa jugoslovanska zgodovina iz srednjega veka, in sicer pod zaglavji: A. Postanek slovanskih držav. B. Propadanje jugoslovanskih držav. Turška sila. C. Kultura v srednjem veku. — II. del Zgodovine (novi vek) ima snov razvrščeno v poglavju: A. Jugoslovani pod tujo oblastjo. B. Probujanje in osvobodjevanje Jugoslovani. C. Kultura v novejši dobi. Č. Svetovna vojna in ujedinenje Jugoslovani. — V Dodatku prinaša knjiga najvažnejše določbe iz Vidovdanske ustave. — O knjigah še izpregovorimo.

—k Harry Sheff: Hči papeža roman Lukrecije Borgie. Po zapiskih škofa Burkarda, tajnika papeža Aleksandra VI. Knjižnica »Jutra« 4. zvezek. Ljubljana 1922. Str. 177. Znameniti in splošno pozornost vzbujajoči roman Hči papeža, ki popisuje razuzdano in zločinsko delovanje papeža Aleksandra VI. in njegovega sina Cezarja ter ljubezenske spletke in podatke njegove lepe hčerke vročekrvne Lukrecije, je pravkar izšel v ponatisku.

—k Ivo Jančič: Najnovejše risanje v osnovni šoli. Praktična uporabna snov in smernice za vse razrede. Izdano leta 1922. Tako je naslovljeno najnovejše delo na polju risanja, ki je sad večletnega praktičnega delovanja, kritičnega opazovanja iz uspehov in razmotrivanja ter metodičnega postopanja pri risanju od najnižje do najvišje stopnje na osnovnih šolah.

Reči smemo, da nismo nobenega dela te vrste — izšlo jih je pred vojno nebroj, s tako velikim zanimanjem pregledovali, kakor baš predstoječe. In ni nam žal, kajti avtor je podal učitelstvu osnovnih šol prav izborno metodično delo v podobi malih risb, ki jih je nantal na sto straneh od početnih vaj na najnižji do mnogobarvnih slik na najvišji stopnji.

Mnogo je še starjših, pa tudi mlajših učiteljev, ki sami niso risarji, pa tudi ne vedo, kam bi se v risarski urf dšali, s čim bi svoje učence zaposlili. Tavajo v nekaki megli okrog, in ob najboljši volji ne morejo doseči nobenega povoljnega uspeha. Takim bi priporočali naj Jančičevo delo in pa učne načrte za risanje, ki jih je bivše avstrijsko naučno ministrstvo z navodilom vred l. 1911 in 1912 izdalo, temeljito preštudirajo, pa bodo kmalu na jasnem, kaj in kako je na vsaki učni stopnji osnovne šole risati in kako se dosežejo povoljni učni uspehi.

Jančičevo delo jim nudi v priložni obliki sistematično, razvojno navodilo za risarski pouk, ki le danes neobhodno potreben in važen ne le za razvoj umetniškega duha in okusa, ampak tudi za povzdigo srčne omike. Kako veseli so otroci, kadar se jim posreči kaj uspešnega narisati! S tem pa delo še ni završeno, kajti učitelj jih mora vedno opozorjati na lepoto, da jo učenci vidijo in spoznavajo, da se ob njenem živem vtisu razveseljujejo — navajamo jih, da delajo s hotelem. Ker ni vsak učitelj bolj ali manj spreten risar, pa tudi vsak risar ni vedno razpoložen kaj narisati, more kaj takega še manj zahtevati od svojih otrok. Ako pa zahteva, mora ubrati pravo pot, mora izbrati pravo snov, prikladno duševnemu obzorju učenčevemu, in način kako bo najlažje dosegel z učenci stavljeni smoter. In baš vsem takim zahtevam ustreza Jančičevo delo, ker temelji na praktičnem izkustvu, ker je metodično razvrščeno po snovi in prikladnosti otroških duševnih sil. Otroci, zlasti začetniki, naj se nauče igranje risati.

V ta namen treba na nižji stopnji primernih predvaj, temeljem katerih potem lahko posnemamo obliko predmeta. Poleg prostolaktnih vaj v potezanju vodoravnih, navpičnih in poševnih črt, spoznavanja raznih kotov, treba na nižji stopnji prav pridno vaditi tudi vaje s krivimi črtami, vaje kroga, ovala, polžije in spiralne črte. Vselej sledi takim vajam uporaba v risanju primernih predmetov, iz početka v najlažji, pozneje čim težji obliki in izvršbi.

Jančičeva zbirka nam nudi na prvih devetih straneh način in postopanje pri izražanju obrazov, oseb, živali, drevia, trave, vode, snega, obklov in hiš, da se vidi način izražanja, in da je priložno za uporabo.

Na deveti strani nam kaže risba tablice, kako se eden in isti predmet podava na različnih stopnjah. Na deseti strani nam kaže najlažjo in najsigurnejšo pot do stavljenega smotra (tukaj za primer milin za kavo). Stran 11. nam kaže, kako lahko, enostavno in jasno se da razložit kaka obrt, n. pr. lončarstvo. Na 12. strani so nekatere tehnične vaje za učtelja, ki za risanje na tabli neobhodno rabi vsaj nekoliko spretnosti in si jo na označeni način igranje pridobi.

Na naslednjih straneh nam avtor podava deloma samo proizvedo učencev nižje stopnje, razne vrstive kot predvaje in ornamentalne risbe, dalje snov za nazorno (ploskovno) risanje in prvotne pojme, ter pravila za perspektivno risanje na višji stopnji osnovnih šol.

Ker je na nižji stopnji glavno spominško in ilustrativno risanje, na srednji stopnji pa risanje ploskovno učinkolih predmetov ter uporaba barv, slikanje in politev ploskev ter ustvarjanje siluet, na višji stopnji pa upoštevanje simetričnih in krivočrtnih oblik, barv objekta in najpriprostejša perspektiva, ima vsak učitelj na straneh 2—24 obilico predmetov, kako se mu je ravnati pri risanju na posameznih stopnjah.

Na straneh 96—100 ima nekaj primerov barvne harmonije (tri do štiri barve). Skratka rečeno: Delo nam ugaša, ker je praktičen sad, kaže uporabo in razvrstitev snovi in smernice za vse razrede osnovnih šol. Kar se tiče tehnične risbe sicer niso na vidiku, toda kot smernice in navodilo zadoščajo popolnoma.

Tudi cena je pri sedanji draginji primerna. Delo šolam vseh stopenj in vsakemu učitelju najtopleje priporočamo.

F. Marolt.

—k »Sadje v gospodinjstvu«. Kratak navod v ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjavi. Za gospodinjstvo in dekleta priredil Martin Humeč. Pojasnjeno z 13 barvnimi prilogami in 42 slikami. Druga pomnožena in popravljena izdaja. Vsakovrstno sadno dreveje in vrtne rastline pred upravljanjem, ki jim druga leta ni delalo preglavice: niso namreč vedeli, kako bi sadje gorabili, da bi jim bilo več zalego. Marsikateri gospodar, ki je druga leta skrbno potrgal in sranjal svoje sadje, ali je pravčasno prodal, ga je moral letos ostrediti in je prišel ob lep dobiček, ki bi mu ga nudilo pri pravilnem postopanju. Najno potrebno je torej, da so naše gospodinjice, tudi manjše, ki imajo priliko po nizki ceni nakupiti sadje, poučene, kako naj z njim ravnajo, da jim pride najbolje v korist in užitek, oziroma, da se jim ne pokvari. Shranjevanje tudi poznega zimskega sadja je odvisno od mnogovrstnih okoliščin. Zato se moramo dobro poučiti, katero sadje se shrani in katero takoj porabi, ali predela in kako pridelava ter zakafi? — Knjiga »Sadje v gospodinjstvu« obse-

ga vsa potrebna zlata pravila, kako ravnamo in postopajmo s sadjem, da nam pride v korist in kako ga predelajmo, da pri njem ničesar ne zgubimo. — Ne samo za gospodinjske šole, za vsakega sadjarja in vsako gospodinjico je knjiga nujno potrebna in nadvse koristna. Kdor se bo držal, navodil te knjige, bo dobro in z malim trudom porabil svoj sadni pridelek.

—k Breskev in marelica. Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Priredil Martin Humek, višji sadjarjski nadzornik v Ljubljani. Malokateri naših sadjarjev zna gojiti in pravilno ravnanje za breskviijo in marelico, ki rōdita izmed vseh naših sadnih plemen najplemenitejši sad. Knjiga je vsled tega za naše sadjarje eminentne važnosti. Peča se v prvi vrsti z negovanjem in predelovanjem breskve, v drugi vrsti pa z vzgajanjem marelice. Obsega izredno zanimiva poglavja in je okrašena z 22 slikami in dvema barvenim priloga. — Knjigo priporočamo vsem, ki imajo priliko gojiti to zlahitno drevje, oziroma se zanimajo za sadjerejo.

Naša gospodarska organizacija.

—g Izredni občni zbor društva za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani sklicujem na zahtevo Učiteljskega društva za Kranjski šolski okraj na četrtek, dne 28. t. m., ob 17. uri v načelstveno sobo Učiteljske tiskarne. Na dnevnem redu bo razgovor in sklepanje o predlogu imenovanja društva, ki se glasi: »Ker ni upati, da se v doglednem času zgradi primerno poslopje, se je zadovoljiti z nabavo lesenih paviljonov, kakršne je država nabavila akademski mladini v Zagrebu.« — Na mnogobrojno udeležbo vabi — predsednik.

—g Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani. 7% obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponi od meseca septembra 1922): Janko Droč, učitelj v Lipovcih (Prekmurje, 1 à 100 Din; Olga Horvatova, učiteljica na Vrhniki, 1 à 100 Din; Viktor Mihelič, nadučitelj pri Dev. Mar. v Polju, 1 à 100 Din; Milan Volkov učitelj v Ljubljani, 2 à 200 Din; Franjo Pečar, šolski voditelj v Ratečah pri Kranjski gori, 1 à 100 Din; (s kuponi od meseca marca 1923 dalje): Zdravko Mikuz, nadučitelj na Brezovici, 1 à 100 Din; (s kuponi od mes. marca 1922): Metod Požar, učitelj v Zalogu pri Ljubljani, 1 à 100 Din; Vladimir Požar, nadučitelj v Skaručni, 1 à 100 Din; skupaj 9 obveznic à 100 Din in prej izkazanih 40 obveznic à 100 Din = 4900 Din. Srčna hvala! Tovariši in tovarišice, ki hranite doma take obveznice, daruite jih »Učiteljskemu konviktu«!

—g Darilo. Avgust Minkuš, šolski voditelj v Bogojini (Prekmurje), je izpremenil že plačano vsoto brezobrestnega posojila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani v darilo. Iskrena hvala!

—g Za Neratov temeljni kamen UD v Mariboru je darovalo učitelstvo pri Sv. Ani v Slov. goricah 20 Din. S tem so se odzvale vse šole Sv. Lenartskega okraja izveniši one pri Sv. Lenartu. Nomen — omen! Učit. društvo za Slovenjebistriški okraj 20 Din, zadnjič izkazanih 4642.25 Din, skupaj 4682.25 Din. Hvala!

—g Darila za UD v Mariboru: Obveznice 7% drž. posojila so nadalje darovali: Karbaš Fran, naduč. Slov. Bistrica 2 à 100 Din (s kuponi od marca 1923 dalje) 200 Din, Janžekovič Matko, učit. Slov. Bistrica, 2 à 100 Din (s kuponi od marca 1922 dalje) 200 Din, Kocjančič Karolina, učit. Št. Janž pri Dravogradu, 1 à 100 Din (s kuponi od sept. 1922 dalje) 100 Din, Leben Zinka, učit. Črešnjavec, 1 à 100 Din (s kuponi od sept. 1922 dalje) 100 Din, Droč Janko, učit. Lipovci, Prekmurje 1 à 100 Din (s kuponi od sept. 1922 dalje) 100 Din, Dosleč 45 obveznic à 100 Din = 4500 Din, Prekmurje se je odzvalo šole z dvema obveznicama. Ali je tam tako malo zanimanja za UD v Mariboru? Vzdramate se tovariši! Na noge! — O priliki zborovanja učit. društva v Slov. Bistrici dne 14. 12. 1922 je nabral tov. blaznik UD 160.25 Din. Pristrčna hvala vsem darovalcem!

—g Darilo »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani in »Učiteljskemu domu« v Mariboru. »Učiteljska tiskarna« je odkupila od »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« pravkar izišlo Dimnikovo knjigo »Kralj Peter I. osvoboditelj« za 50.000 K. Dogovorno s predsednikom »konvikta« tov. Ganglom, s predsednikom tiskarne tov. Bernotom in z avtorjem Jak. Dimnikom pripiše Učit. tisk. proti 5% obrestni 25.000 K »Učit. konviktu« v Ljubljani in 25.000 K pa »Učiteljskemu domu« v Mariboru. Pravilno, bi bilo da bi učitelstvo pridno segalo po knjigi, ki je bogat zaklad za patriotske praznike in šolsko uporabo. Tudi šole jo naj naročajo za učit. in šolarske knjižnice po več izvodov. Cena 16 Din. Tej knjigi sledi knjiga Kralj Aleksander I.

—g Članarina in darila za učiteljski konvikt. Tov. Alojzij Kečeli, šol. vodja v

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništa UJU v Ljubljani.

—pov Seja širjega sosveta UJU pov. Ljubljana dne 28. decembra 1922. Po sklepu seje ožjega sosveta UJU poverjeništa Ljubljana se vrši v četrtek, dne 28. decembra 1922 v magistratni dvorani v Ljubljani seja širjega sosveta ob 8. zjutraj. — Posebnih vabil ne dobe predsedniki. Dnevni red je v zadnji številki.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ ODBOR »DRUŠTVA UČITELJEV IN ŠOLSKEH PRIJATELJEV ZA OKRAJ LJUBLJANSKE OKOLICE« ima sejo dne 27., dec. 1922 v zbornici šole na Ledini v Ljubljani ob 9. uri dop. Na dnevnem redu so volitve v viš. šol. svet, račun, članarina za prih. leto in druge društvene zadeve. Vabim torej k tej seji ne le odbornike nego vse člane, ki se ta dan po opravkih mude v Ljubljani. Več oči več vidi. — Janko Žirovnik.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBOROVALO v sredo dne 8. novembra 1922 v Dobu. Prisotnih je bilo 46 članov in članic.

Hospitacija. Ob 10. uri dopoldne je bila hospitacija v I. razredu pri tovarišu Jelo Janežiču. Tema: Memoriranje pesence: »Kako bi bilo«.

Po končani hospitaciji je otvoril tovariš predsednik zborovanje. Predvsem je izrazil tovarišu Božiču iz Mengša v imenu vseh sožalje k izgubi njegovega očeta, ki je preminul med počitnicami.

Nadalje je omenil tovariš predsednik, da je izšla nova knjiga za risanje, ki jo je sestavil tovariš Jančič. Priporočal jo je navzočemu učitelstvu in sklenilo se je, da si jo nabavi vsako šolsko vodstvo. Nato je prišla debata o hospitaciji, ki so se je udeležili tovariši Požar, Toman, Janežič in g. nadzornik Kante.

Predavanje. Kot druga točka dnevnega reda je bilo predavanje tovariša Cirila Petrovca iz Ljubljane: Protestantovska doba in njeno šolstvo v Sloveniji. Predavanju je učitelstvo sledilo z izrednim zanimanjem. Drugi del predavanja nam bo podal tovariš Petrovec na enem prihodnjih zborovanj.

Predlogi: Tovariš Anton Germek je predlagal sledeče: 1. Ker so za sedaj ljudske šole preskrbljene z učnimi knjigami, se opozarjajo vsi oni činitelji, ki pišejo knjige, naj prenehajo za en čas s pisanjem novih učnih knjig.

Tovariš Šmajdek je stavil ta-le predlog: 2. V osnovne šole naj se vpeljejo enotne knjige in sicer:

Za I. razred: Vider: Moje prvo berilo; za II. razred: Gangl: II. čitanka; za III. razred: Černež: III. čitanka; za višje razrede Rape: IV. čitanka in Flere: V. čitanka.

Za računstvo: Črnivec: Računica I., II., III., IV. in V. del.

Na višje organiziranih šolah: Brinarjeva slovnica I., II. in III. del.

Za ponavljalo šolo: IV. oziroma V. čitanka in Črnigveva računica V. del.

Oba predloga sta se poslala UJU, poverjeništvu Ljubljana.

3. Okrajnemu šolskemu svetu se je sporočilo, da je društvo sklenilo, da bo praznovalo rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki pade na nedeljo, v soboto 16. decembra 1922.

4. Tovariš Šmajdek je predlagal sledeče.

Otroci, ki se poučujejo zasebno, naj se zglase vsakega pol leta pri dotični šoli, kjer so vsolani, k preizkušnji. Dotična šola, kjer so imenovani otroci vsolani, naj da tem otrokom vsakega pol leta šolsko naznanilo. Zadnji predlog se je odposlal okrajnemu šolskemu svetu v Kamnik.

5. Tovariš predsednik je priporočal, naj se vsak, ki bi imel rad kako pojasnilo v stanovskih

Iz seje višjega šolskega sveta za Slovenijo.

Dne 14. dec. 1922 je otvoril sejo predsednik dr. Bevk, ki je poročal o tekočih zadevah od zadnje seje.

Mala matura na srednjih šolah. Med drugim omeni malo maturo po dovršenem IV. razredu srednje šole v kateri smo v Učit. Tov. že zadnjič poročali. Minister prosvete je predpise, ki so veljali za to maturo v Srbiji, raztegnil na celo kraljevino.

Disciplinarni predpisi za Prekmurje. Predpisi o disciplinarnem postopanju proti učiteljem, ki so veljali za Kranjsko, se raztegnejo na Prekmurje.

Ravnatelj Voglar je stavil samostojni predlog za neko učiteljico, da bi dobila pokojnino.

Za meščanskošolsko učitelstvo je predložil sledeče zahteve. Učitelstvo zahteva: 1. enega zastopnika v višjem šolskem svetu, 2. isto učno obveznost kakor učitelji na trgovski šoli in na učiteljski in 3. izenačenje plač s temi učitelji. Razgovor je pokazal, da so te zahteve sedaj neizvedljive in se mora počakati novih šolskih zakonov. Opomba uredn.: Gotovi krogi meščanskošolskega učitelstva tu hotoma prezira svojega zastopnika meščanskošolskega učitelstva v viš. šol. svetu in vlaga svoje zahteve po drugem članu. Če je njim prav, nam bo tudi, smešijo pa s tem le — sebe. Vse meščansko-šolsko učitelstvo se gotovo ne strinja z ostjo, ki jo je g. H. in še par dr. pripicujejo?

Poročila o meščanskem šolstvu v Sloveniji je podal g. v. s. nadzor. dr. Poljanec in ga prinašamo na drugem mestu. Sklene se otvoriti meščansko šolo v Ormožu s prvim januarjem 1923, ako bodo do tedaj urejene vse formalnosti. Za zadevo sta se zlasti topla zavzela v. Plejšek in Ribnikar.

zadevah, obrne na odbor, ki mu bo stvar odgovoril, oziroma na zborovanje obravnaval.

6. Določilo se je, da se vrši občni zbor meseca februarja v Domžalah.

+ PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBOROVALO 9. novembra v Ptujju. Tov. predsednik je otvoril zborovanje s pozdravom desetim novim članom, ki jih je bodril k vztrajnemu delu za temelj države — našo mladino — in jih pozval naj vrše dolžnosti brez ozira na one, ki jim v tem nasprotuje.

Tov. Zelnir O. nam je podal zanimivo sliko naše blejske skupščine; zanimiva je bila tembolj, ker je poročal o osebnih višjih nepristranskega opazovanja. Poročilo je bilo prepleteno z lepimi pokrajinskimi opisi.

Tov. Majcen je poročal o skupščini v Sarajevu. Iz opisa so zrlj južni, čustev prekipelavoči bratje. Končal je: »Dolžnost naša je, da delamo na veličastni zgradbi UJU neumorno dalje. Da dovedemo v naše vrste vse učitelstvo; da se vsak čas in ob vsaki priliki brigamo za početje naših tovarišev ter jim sami kažemo in nudimo ono tovarištvo, ki naj ne bo samo na papirju ampak v stcu slehernega učitelja in učiteljice brez ozira na starost. Zavedajmo se tega vsi, osobito pa vi voditelji, katerim je podrejeno učitelstvo izročeno, ter čuvajmo nad tem, da nam naši mladitovariši ne bodo obračali s strahom hrbita, temveč da se bodo z zaupanjem in spoštovanjem obračali do nas ter se nas oklenili. Tako bomo zadostili delu programa naše organizacije UJU, kateri ni glavni namen le stanovski dobroti, pač pa dobiti celokupnega troednega naroda.

Soglasno je bil sprejet sledeči:

Predlog. Učitelstvo ptujskega okraja, zbrano na zborovanju dne 9. novembra 1922., zahteva, da centralni odbor UJU v Beogradu ukrene, da se pretresa in sprejme novi šolski zakon že v tekoči parlamentarni seji.

Prečitani so se razni zlobni in zlobnoneumni članki v »Straži«. Naš odgovor: molk in delo!

Tovariši, tovarišice, ali ste že vsi videli knjigo

»Najnovejše risanje v lj. šoli?« Ni mogoče! Drugače bi prodal pridni tovariš Jančič na zborovanju, ki ga je obiskalo 120 tov. vsaj 119 izvodov.

Poverjenika šolske matice prosita za poravnavo članarine: po pošti ali pa vsaj na prihodnjem zborovanju v decembru.

+ GORNJEGRAJSKO UČIT. DRUŠTVO JE ZBOROVALO dne 4. novembra na Rečici. Predsednik V. Pulko pozdravi v obilnem številu navzočih člane, se jim zahvali za izvolitev učit. zastopnikom v okrajni šol. svet, častita tov. Korbanu na izpremembi naslova, našemu društvu zvestim tovarišem in tovarišici in marljivim sodelavcem Papstu in g. soprog, Sotlarju, Zdojšku, Rakovcu in Mavriču, ki so se izselili iz okraja želi na novih mestih obilo zadovoljnosti. Tovarišu Kocbeku, ki je 18 let vestno in s prav dobrimi uspehi zastopal učitelstvo v okrajnem šolskem svetu ter to častno mesto odložil, ker je stopil v pokoj, se predsednik s pritrjevanjem navzočih iskreno zahvali.

Društvene zadeve. a) Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri. b) Glede delca za pri »Tvornici učil« se zadeva spravi v red. c) Tov. Jos. Terček se zahvaljuje učitelstvu, ki ga je izvolilo namestnikom v okrajni šol. svet. Izjavlja pa, da je njegova častna funkcija iluzorična, če se ne sme udeležiti seje, ako je zastopnik učitelstva zadržan. Zato predlaga tov. Sotlar, naj se izposluje, da ima namestnik učiteljskega zastopnika iste pravice, kakor zastopnik sam, če se ta ne more udeležiti seje. Zato se naj odlok Viš. šol. sveta z dne 4. junija 1920, št. 6242 v tem smislu izpremeni. Sprejeto. d) Ker se dosedanji društveni blagajnik tov. Sotlar najbrž v kratkem presele, zato položi račune, ki so v nallepšem redu; za namestnika je izvoljen tov. Jos. Korban.

Poročilo o II. pokraj. skupščini na Bledu je podal predsednik; navzoči ga odobrijo.

Podaval je tov. Sotlar o postanku in razvoju družabnega reda. Podavalec je bil za dobro delo lepo pohvaljen.

Razno. Tov. Ivo Jančič je poslal na ogled svoje risarsko delo, ki je zbudilo zanimanje in našlo naročnike. Tov. Zemljič prečita v »Jutru« objavljen in komentiran članek »Navajanje ljudstva k voluhstvu in denunciranju učitelstva«, ki ga je rodil »Domoljub«. Zahrbnosti propadajočega klerikalizma se je znalo učitelstvo do sedaj uspešno otresati; v bodoče bo se ga še boljše.

Prireditve šolskih otrok. Predlog ravnatelja

Lajovic, naj bi se § 79 dokončnega učnega reda deloma spremenil, se je odklonil. Ta paragraf določa, pod kakimi pogoji smejo učenci ljudskih in meščanskih šol prirediti predstave ali pri njih sodelovati. Potrebno je za to dovoljenje okrajnega šolskega sveta.

Imenovani so bili: za strokovnega učitelja na I. deški šoli v Ljubljani Anton Dragan; za ravnateljico v Novi cerkvi Rudolf Zupanek; v Špitaliču Alojzij Berce, v Strančah pa Leon Dobnik. Učiteljska mesta so bila podeljena: v Šmarjeti Slavi Benedičičevi, v Svibnem Danici Habjanovi, v Krškem Mariji Vutkovič-Povhovi, v Št. Rupertu Mihaeli Karmen-Hvali, v Kostanjevici Ivanu Juršecu, pri Dev. Mar. v Polju Alojziju Kresalu, v Čatežu ob Savi Karlu Črnjaču, v Novi cerkvi Pavli Zupanek-Kosančičevi, v Špitaliču Katarini Berce, roj. Plevnik, v Ločah Mariji Bežalaj. Za učiteljico ženskih ročnih del pri Sv. Tomažu in na Runcu je imenovana Marija Pleskar. — Sestavil se je ternopredlog za ravnateljsko mesto na kočevski gimnaziji in nekaj predlogov za stalno upokojitve.

Katehetske zadeve. Kanonik Nadrah in Vrabeč sta govorila o raznih katehetskih zadevah.

Višji šol. nadzornik za srednje šole Wester poroča o svojih inspekcijah srednjih šol. Po referatu gg. Gangla in Gabrška se je vršila daljša razprava o številnih disciplinarnih slučajih ter o upravnih šolskih zadevah.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu Železniške legitimacije je treba v svrhu vidiranja poslati na ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu in sicer najkasneje do 15. januarja 1923.

— V. P. — n. G.: Položnica je prišla pomotoma v Vaš list.

—lu J. L. v K.: »Ročni katalog« je izšel v Učiteljski tiskarni in ima poleg kataloga in kofedarja vse podatke glede službenih prejemkov vseh vrst učitelstva. Stane 10 Din. — »Šolski imenik« za Slovenijo izide sedaj nov — bo v »Tov.« objavljen — in bo vseboval vsa šolska oblastva in šolstvo ter učitelstvo od otroških vrteev do univerze, prav vse šole in zavode.

PO SKLEPU LISTA.

— Doklade uradništvu. Kakor poročajo listi je ministrski svet sklenil dati uradništvu 13. mesečno plačo. V kakem obsegu, še ni podrobnih poročil in tudi ni uradnega poročila o tem sklepu. Nekateri listi poročajo tudi o 30% povišku drag. doklad. — Finančni odbor še ni sklepal o vprašanju.

— Iz Jesen. c. Vodstvi obeh osnovnih šol uprizorila v soboto zvečer, ob 20. uri, v šolski telovadnici ljudsko igro: »Na sveti večer«, katero je spisal tovariš Leo Pibovec. Vabimo. — ker je čisti dohodek namenjen za šolska učila.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Št. 614.

RAZPISUJEJO SE V STALNO NAMEŠČENJE UČIT. SLUŽBE:

1. Šolski okraj Celje okolica.
 1. Blagovna, pošta Št. Jurij juž. žel., dvorazredn., za učiteljico.
 2. Dobrna, 4razredn., za učitelja.
 3. Dramlje, 4razredn., za učitelja in učiteljico.
 4. Št. Jurij juž. žel., deška 5razredn., za učitelja
 5. Kalobje, pošta Št. Jurij juž. žel., dvorazredn., za nadučitelja in učiteljico.
 6. Ljubečna, p. Celje, 5razredn., za učitelja in učiteljico ozir. učiteljici.
 7. Št. Lovrenc p. Prož., p. Štore, tri-razredn., za nadučitelja.
 8. Št. Pavel pri Preb., 6razredn. s posebn. razred. za oddaljene, za dva učitelja in učiteljico.
 9. Petrovče, 5razredn., za učitelja in učiteljico.
 10. Zg. Ponikva, p. Žalec, dvorazredn., za nadučitelja in učiteljico.
 11. Svetina, p. Štore, enorazredn., za učitelja-voditelja.
 12. Štore, 4razredn., krajni š. svet Teharie, za učitelja.

II. Šolski okraj Laško.

1. Dol, 5razredn., za učitelja ali učiteljico.
2. Henina, krajni š. svet Jurklošter, enorazredn., za učitelja-voditelja.
3. Hrašnik, deška 5razredn. z 2 vzporedn. za učitelja.
4. Sv. Jedert, p. Laško, dvorazredn., za nadučitelja.
5. Jurklošter, tri-razredn., za učitelja ali učiteljico.
6. Sv. Katarina, krajni š. svet Trbovlje, dvorazredn., za učiteljico.
7. Laško, 6razredn. z 2 vzporedn., za učiteljico
8. Št. Lenart, p. Laško, tri-razredn., za nadučitelja in učitelja ali učiteljico.
9. Sv. Miklavž, p. Laško, enorazredn., za učitelja-voditelja.
10. Sv. Marijeta, p. Rimske toplice, dvorazredn., za učiteljico
11. Trbovlje-Vode, deška 5razredn., za 3 učitelje.

III. Šolski okraj Vransko.

1. Braslovče, 6razredn., za učitelja.
2. Polzela, 6razredn., za učiteljico.
3. Vransko, 6razredn., za učitelja.

Pravilno opremljene prošnje je predložiti službenim potom dotičnim krajn. šolsk. svetom

do 31. januarja 1923.

Predsednik: Dr. Žužek, s. r.

Štev. 1638—1639/P 1.

RAZPIS NADUČITELJSKIH SLUŽB.

V smislu odloka višjega šolskega sveta šte. 15489 od 16. 11. 1922. se razpisuje s tem v stalno nameštitev naslednji nadučiteljski službi:

1. Sv. Barbara v Haložah, sedemrazredna osnovna šola z eno vzporednico.
2. Cirkovce, šestrazredna osnovna šola.

Z obema službama je združeno prosto uradno stanovanje.

Pravilno opremljene prošnje je prednisanim potom vlagati pri označenih krajnih šolskih svetih

do 14. januarja 1923.

Okrajni šolski svet ptujski.

Predsednik: Dr. Pirkmaier, m. p.

ga vsa potrebna zlata pravila, kako ravnajmo in postopajmo s sadjem, da nam pride v korist in kako ga predelajmo, da pri njem ničesar ne zgubimo. — Ne samo za gospodinske šole, za vsakega sadjarja in vsako gospodinjico je knjiga nujno potrebna in nadvse koristna. Kdor se bo držal, navodil te knjige, bo dobro in z malim trudom porabil svoj sadni pridelek.

—k Breskev in marelica. Navodilo, kako ju vzgajajmo in oskrbuje. Priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Malokateri naših sadjarjev zna gojiti in pravilno ravnati z breskvijo in marelico, ki rōdita izmed vseh naših sadnih plemen najplemenitejši sad. Knjiga je vsled tega za naše sadjarje eminentne važnosti. Peča se v prvi vrsti z negovanjem in predelovanjem breskve, v drugi vrsti pa z vzgajanjem marelice. Obsega izredno zanimiva poglavja in je okrašena z 22 slikami in dvema barvenim priloga. — Knjigo priporočamo vsem, ki imajo priliko gojiti to zlahitno drevje, oziroma se zanimajo za sadjerejo.

Naša gospodarska organizacija.

—g Izredni občni zbor društva za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani sklicujem na zahtevo Učiteljskega društva za Kranjski šolski okraj na četrtek, dne 28. t. m., ob 17. uri v načelstveno sobo Učiteljske tiskarne. Na dnevnem redu bo razgovor in sklepanje o predlogu imenovanja društva, ki se glasi: »Ker ni upati, da se v doglednem času zgradi primerno poslopje, se je zadovoljiti z nabavo lesenih paviljonov, kakršne je država nabavila akademski mladini v Zagrebu.« — Na mnogobrojno udeležbo vabi — predsednik.

—g Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani. 7% obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponi od meseca septembra 1922): Janko Droč, učitelj v Lipovcih (Prekmurje), 1 à 100 Din; Olga Horvatova, učiteljica na Vrhniki, 1 à 100 Din; Viktor Mihelič, nadučitelj pri Dev. Mar. v Polju, 1 à 100 Din; Milan Volkov učitelj v Ljubljani, 2 à 200 Din; Franjo Pečar, šolski voditelj v Ratečah pri Kranjski gori, 1 à 100 Din; (s kuponi od meseca marca 1923 dalje): Zdravko Mikuš, nadučitelj na Brezovici, 1 à 100 Din; (s kuponi od mes. marca 1922): Metod Požar, učitelj v Zalogu pri Ljubljani, 1 à 100 Din; Vladimir Požar, nadučitelj v Skaručni, 1 à 100 Din; skupaj 9 obveznic à 100 Din in prej izkazanih 40 obveznic à 100 Din = 4900 Din. Srčna hvala! Tovariši in tovarišice, ki hranite doma take obveznice, daruite jih »Učiteljskemu konviktu«!

—g Darilo. Avgust Minkuš, šolski voditelj v Bogojni (Prekmurje), je izpremenil že plačano vsoto brezobrestnega posojila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani v darilo. Iskrena hvala!

—g Za Neratov temeljni kamen UD v Mariboru je darovalo učitelstvo pri Sv. Ani v Slov. goricah 20 Din. S tem so se odzvale vse šole Sv. Lenartskega okraja izveniši one pri Sv. Lenartu. Nomen — omen! Učit. društvo za Slovenjebistriški okraj 20 Din, zadnjič izkazanih 4642.25 Din, skupaj 4682.25 Din. Hvala!

—g Darila za UD v Mariboru: Obveznice 7% drž. posojila so nadalje darovali: Karbaš Fran, naduč. Slov. Bistrica 2 à 100 Din (s kuponi od marca 1923 dalje) 200 Din, Janžekovič Matko, učit. Slov. Bistrica, 2 à 100 Din (s kuponi od marca 1922 dalje) 200 Din, Kocjančič Karolina, učit. Št. Janz pri Dravogradu, 1 à 100 Din (s kuponi od sept. 1922 dalje) 100 Din, Lehen Zinka, učit. Črešnjavec, 1 à 100 Din (s kuponi od sept. 1922 dalje) 100 Din, Droč Janko, učit. Lipovci, Prekmurje 1 à 100 Din (s kuponi od sept. 1922 dalje) 100 Din, Dosleč 45 obveznic à 100 Din = 4500 Din, Prekmurje se je odzvalo šele z dvema obveznicama. Ali je tam tako malo zanimanja za UD v Mariboru? Vzdrinite se tovariši! Na noge! — O priliki zborovanja učit. društva v Slov. Bistrici dne 14. 12. 1922 je nabral tov. blaznik UD 160.25 Din. Pristrčna hvala vsem darovalcem!

—g Darilo »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani in »Učiteljskemu domu« v Mariboru. »Učiteljska tiskarna« je odkupila od »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« pravkar izišlo Dimnikovo knjigo »Kralj Peter I. Osvoboditelj« za 50.000 K. Dogovorno s predsednikom »konvikta« tov. Ganglom, s predsednikom tiskarne tov. Bernotom in z avtorjem Jak. Dimnikom pripiše Učit. tisk. proti 5% obrestni 25.000 K »Učit. konviktu« v Ljubljani in 25.000 K pa »Učiteljskemu domu« v Mariboru. Pravilno, bi bilo da bi učitelstvo pridno segalo po knjigi, ki je bogat zaklad za patriočne praznike in šolsko uporabo. Tudi šole jo naj naročajo za učit. in šolarske knjižnice po več izvodov. Cena 16 Din. Te knjigi sledi knjiga Kralj Aleksander I.

—g Članarina in darila za učiteljski konvikat. Tov. Alojzij Kecelj, šol. vodja v...

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

—pov Seja širjega sosveta UJU pov. Ljubljana dne 28. decembra 1922. Po sklepu seje ožjega sosveta UJU poverjeništvu Ljubljana se vrši v četrtek, dne 28. decembra 1922 v magistratni dvorani v Ljubljani seja širjega sosveta ob 8. zjutraj. — Posebnih vabil ne dobe predsedniki. Dnevni red je v zadnji številki.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ ODBOR »DRUŠTVA UČITELJEV IN ŠOLSkih PRIJATELJEV ZA OKRAJ LJUBLJANSKE OKOLICE« ima sejo dne 27., dec. 1922 v zbornici šole na Ledini v Ljubljani ob 9. uri dop. Na dnevnem redu so volitve v viš. šol. svet, račun, članarina za prih. leto in druge društvene zadeve. Vabim torej k tej seji ne le odbornike nego vse člane, ki se ta dan po opravljeni muhe v Ljubljani. Več oči več vidi. — Janko Žirovnik.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBOROVALO v sredo dne 8. novembra 1922 v Dobu. Prisotnih je bilo 46 članov in članic.

Hospitacija. Ob 10. uri dopoldne je bila hospitacija v I. razredu pri tovarišu Jelo Janežiču. Tema: Memoriranje pesence: »Kako bi bilo.«

Po končani hospitaciji je otvoril tovariš predsednik zborovanje. Predvsem je izrazil tovarišu Božiču iz Mengša v imenu vseh sožalje k izgubi njegovega očeta, ki je preminil med počitnicami.

Nadalje je omenil tovariš predsednik, da je izšla nova knjiga za risanje, ki jo je sestavil tovariš Jančič. Priporočal jo je navzočemu učitelstvu in sklenilo se je, da si jo nabavi vsako šolsko vodstvo. Nato je prišla debata o hospitaciji, ki so se je udeležili tovariši Požar, Toman, Janežič in g. nadzornik Kante.

Predavanje. Kot druga točka dnevnega reda je bilo predavanje tovariša Cirila Petrovca iz Ljubljane: Protestantovska doba in njeno šolstvo v Sloveniji. Predavanju je učitelstvo sledilo z izrednim zanimanjem. Drugi del predavanja nam bo podal tovariš Petrovec na enem prihodnjih zborovanj.

Predlogi: Tovariš Anton Germek je predlagal sledeče: 1. Ker so za sedaj ljudske šole preskrbljene z učnimi knjigami, se opozarjajo vsi oni činitelji, ki pišejo knjige, naj prenehajo za en čas s pisanjem novih učnih knjig.

Tovariš Šmajdek je stavil ta-le predlog: 2. V osnovne šole naj se vpletajo enotne knjige in sicer:

za I. razred: Vider: Moje prvo berilo; za II. razred: Gangl: II. čitanka; za III. razred: Černež: III. čitanka; za višje razrede Rape: IV. čitanka in Flere: V. čitanka.

Za računstvo: Črnivec: Računica I., II., III., IV. in V. del. Na višje organiziranih šolah: Brinarjeva slovnica I., II. in III. del.

Za ponavljajočo šolo: IV. oziroma V. čitanka in Črnivecova računica V. del.

Oba predloga sta se poslala UJU, poverjeništvu Ljubljana.

3. Okrajnemu šolskemu svetu se je sporočilo, da je društvo sklenilo, da bo praznovalo rojstni dan N. Vel. kralja Aleksandra, ki pade na nedeljo, v soboto 16. decembra 1922.

4. Tovariš Šmajdek je predlagal sledeče. Otroci, ki se poučujejo zasebno, naj se zglase vsakega pol leta pri dotični šoli, kjer so vsolani, k preizkušnji. Dotična šola, kjer so imenovani otroci vsolani, naj da tem otrokom vsakega pol leta šolsko naznanilo. Zadnji predlog se je odposlal okrajnemu šolskemu svetu v Kamnik.

5. Tovariš predsednik je priporočal, naj se vsak, ki bi imel rad kako pojasnilo v stanovskih

Iz seje višjega šolskega sveta za Slovenijo.

Dne 14. dec. 1922 je otvoril sejo predsednik dr. Bevk, ki je poročal o tekočih zadevah od zadnje seje.

Mala matura na srednjih šolah. Med drugim omeni malo maturo po dovršenem IV. razredu srednje šole v kateri smo v Učit. Tov. že zadnjič poročali. Minister prosvete je predpise, ki so veljali za to maturo v Srbiji, raztegnil na celo kraljevino.

Disciplinarni predpisi za Prekmurje. Predpisi o disciplinarnem postopanju proti učiteljem, ki so veljali za Kranjsko, se raztegnejo na Prekmurje.

Ravnatelj Voglar je stavil samostojni predlog za neko učiteljico, da bi dobila pokojnino.

Za meščanskošolsko učitelstvo je predložil sledeče zahteve. Učitelstvo zahteva: 1. enega zastopnika v višjem šolskem svetu, 2. isto učno obveznost kakor učitelji na trgovski šoli in na učiteljski in 3. izenačenje plač s temi učitelji. Razgovor je pokazal, da so te zahteve sedaj neizvedljive in se mora počakati novih šolskih zakonov. Opomba uredn.: Gotovi krogi meščanskošolskega učitelstva tu hotoma prezira svojega zastopnika meščanskošolskega učitelstva v viš. šol. svetu in vlaga svoje zahteve po drugem članu. Če je njim prav, nam bo tudi, smešijo pa s tem le — sebe. Vse meščanskošolsko učitelstvo se gotovo ne strinja z ostjo, ki jo je g. H. in še par dr. pripicujejo?

Poročila o meščanskem šolstvu v Sloveniji je podal g. v. s. nadzor. dr. Poljanec in ga prinašamo na drugem mestu. Sklene se otvoriti meščansko šolo v Ormožu s prvim januarjem 1923, ako bodo do tedaj urejene vse formalnosti. Za zadevo sta se zlasti topla zavzela v. Plavšek in Ribnikar.

zadevah, obrne na odbor, ki mu bo stvar odgovoril, oziroma na zborovanje obravnaval.

6. Določilo se je, da se vrši občni zbor meseca februarja v Domžalah.

+ PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBOROVALO 9. novembra v Ptujju. Tov. predsednik je otvoril zborovanje s pozdravom desetimi novimi članom, ki jih je bodril k vztrajnemu delu za temelj države — našo mladino — in jih pozval naj vrše dolžnosti brez ozira na one, ki jim v tem nasprotuje.

Tov. Zelnir O. nam je podal zanimivo sliko naše blejske skupščine; zanimiva je bila tembolj, ker je poročal o osebnih višjih nepristranskega opazovanja. Poročilo je bilo prepleteno z lepimi pokrajinskimi opisi.

Tov. Maščen je poročal o skupščini v Sarajevu. Iz opisa so zrlj južni, čustev prekipelavočji bratje. Končal je: »Dolžnost naša je, da delamo na veličastni zgradbi UJU neumorno dalje. Da dovedemo v naše vrste vse učiteljske; da se vsak čas in ob vsaki priliki brigamo za početje naših tovarišev ter jim sami kažemo in nudimo ono tovarištvo, ki naj ne bo samo na papirju ampak v stcu slehernega učitelja in učiteljice brez ozira na starost. Zavedajmo se tega vsi, osebito pa vi voditelji, katerim je podrejeno učitelstvo izročeno, ter čuvajmo nad tem, da nam naši mladi tovariši ne bodo obračali s strahom hrbita, temveč da se bodo z zaupanjem in spoštovanjem obračali do nas ter se nas oklenili. Tako bomo zadovolili delu programa naše organizacije UJU, kateri ni glavni namen le stanovski dobrobit, pač pa dobrobit celokupnega troednega naroda. Soglasno je bil sprejet sledeči:

Predlog. Učiteljsko ptujskega okraja, zbrano na zborovanju dne 9. novembra 1922., zahteva, da centralni odbor UJU v Beogradu ukrene, da se pretresa in sprejme novi šolski zakon že v tekoči parlamentarni seji.

Predčitali so se razni zlobni in zlobnoneumni članki v »Straži«. Naš odgovor: molk in delo!

Tovariši, tovarišice, ali ste že vsi videli knjigo

»Najnovejšo risanje v lj. šoli?« Ni mogoče! Drugač bi prodal pridni tovariš Jančič na zborovanju, ki ga je obiskalo 120 tov. vsaj 119 izvodov.

Poverjenika šolske matice prosita za poravnano članarine: po pošti ali pa vsaj na prihodnjem zborovanju v decembru.

+ GORNJEGRANSKO UČIT. DRUŠTVO JE ZBOROVALO dne 4. novembra na Rečici. Predsednik V. Pulko pozdravi v obilnem številu navzočih člane, se jim zahvali za izvolitev učit. zastopnikom v okrajni šol. svet, častita tov. Korbanu na izpremembi naslova, našemu društvu zvestim tovarišem: in tovarišici in marljivim sodelavcem Papsu in g. soprog, Sotlarju, Zdojšku, Rakovcu in Mavriču, ki so se izselili iz okraja želi na novih mestih obilo zadovoljnosti. Tovarišu Kocbeku, ki je 18 let vestno in s prav dobrimi uspehi zastopal učitelstvo v okrajnem šolskem svetu ter to častno mesto odložil, ker je stopil v pokoj, se predsednik s pritrjevanjem navzočih iskreno zahvali.

Društvene zadeve. a) Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri. b) Glede deleža pri »Tovorni učil« se zadeva spravi v red. c) Tov. Jos. Terček se zahvaljuje učitelstvu, ki ga je izvolilo namestnikom v okrajni šol. svet. Izjavlja pa, da je njegova častna funkcija iluzorična, če se ne sme udeležiti seje, ako je zastopnik učitelstva zadržan. Zato predlaga tov. Sotlar, naj se izposluje, da ima namestnik učiteljskega zastopnika iste pravice, kakor zastopnik sam, če se ta ne more udeležiti seje. Zato se naj odlok Viš. šol. sveta z dne 4. junija 1920, št. 6242 v tem smislu izpremeni. Sprejeto. d) Ker se dosedanji društveni blagajnik tov. Sotlar najbrž v kratkem presele, zato položi račune, ki so v nallepšem redu; za namestnika je izvoljen tov. Jos. Korban.

Poročilo o II. pokraj. skupščini na Bledu je podal predsednik; navzoči ga odobrilo.

Podaval je tov. Sotlar o postanku in razvoju družabnega reda. Podavalec je bil za dobro delo lepo pohvaljen.

Razno. Tov. Ivo Jančič je poslal na ogled svoje risarsko delo, ki je zbudilo zanimanje in našlo naročnike. Tov. Zemljič prečita v »Jutru« objavljen in komentiran članek »Navajanje ljudstva k volhnutvju in denunciranju učitelstva«, ki ga je rodil »Domoljub«. Zahrbnosti propadajočega klerikalizma se je znalo učitelstvo do sedaj uspešno otresati; v bodoče bo se ga še boljše.

Prireditve šolskih otrok. Predlog ravnatelja Lajovicca, naj bi se § 79 dokončnega učnega reda deloma spreminil, se je odklonil. Ta paragraf določa, pod kakimi pogoji smejo učenci ljudskih in meščanskih šol prirejati predstave ali pri njih sodelovati. Potrebno je za to dovoljenje okrajnega šolskega sveta.

Imenovani so bili: za strokovnega učitelja na I. deški šoli v Ljubljani Anton Dragan; za ravnateljico v Novi cerkvi Rudolf Zupanev; v Špičaliču Alojzij Berce, v Strančah pa Leon Dobnik. Učiteljska mesta so bila podeljena: v Šmarjeti Slavi Benedičičevi, v Svibnem Danici Habjanovi, v Krškem Mariji Vutkovič-Povhovi, v Št. Rupertu Mihaeli Karmen-Hvali, v Kostanjevici Ivanu Juršecu, pri Dev. Mar. v Polju Alojziju Kresalu, v Čatežu ob Savi Karlu Črnjaču, v Novi cerkvi Pavli Zupanev-Kosančičevi, v Špičaliču Katarini Berce, roj. Plevnik, v Ločah Mariji Bežal. Za učiteljico ženskih ročnih del pri Sv. Tomažu in na Runcu je imenovana Marija Pleskar. — Sestavil se je ternopredlog za ravnateljsko mesto na kočevski gimnaziji in nekaj predlogov za stalno upokojitve.

Katehetske zadeve. Kanonik Nadrah in Vrabec sta govorila o raznih katehetskih zadevah.

Višji šol. nadzornik za srednje šole Wester poroča o svojih inspekcijah srednjih šol. Po referatu gg. Gangla in Gabrška se je vršila daljša razprava o številnih disciplinarnih slučajih ter o upravnih šolskih zadevah.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—In Železniške legitimacije je treba v srho vidiranja poslati na ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu in sicer najkasneje do 15. januarja 1923.

— V. P. — n. G.: Položnica je prišla pomotoma v Vaš list.

—In J. L. v K.: »Ročni katalog« je izšel v Učiteljski tiskarni in ima poleg kataloga in kofedarja vse podatke glede službenih prejemkov vseh vrst učitelstva. Stane 10 Din. — »Šolski imenik« za Slovenijo izide sedaj nov — bo v »Tov.« objavljen — in bo vseboval vsa šolska oblastva in šolstvo ter učitelstvo od otroških vrteev do univerze, prav vse šole in zavode.

PO SKLEPU LISTA.

— Doklade uradništvu. Kakor poročajo listi je ministrski svet sklenil dati uradništvu 13. mesečno plačo. V kakem obsegu, še ni podrobnih poročil in tudi ni uradnega poročila o tem sklepu. Nekateri listi poročajo tudi o 30% povišku drag. doklad. — Finančni odbor še ni sklepal o vprašanju.

— Iz jesen. c. Vodstvi obeh osnovnih šol uprizarita v soboto zvečer, ob 20. uri, v šolski telovadnici ljudsko igro: »Na sveti večer«, katero je spisal tovariš Leo Pibovec. Vabimo. — ker je čist dohodek namenjen za šolska učila.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Št. 614.

RAZPISUJEJO SE V STALNO NAMEŠČENJE UČIT. SLUŽBE:

1. Šolski okraj Celje okolica.
 1. Blagovna, pošta Št. Jurij juž. žel., dvorazredn., za učiteljico.
 2. Dobrna, 4razredn., za učitelja.
 3. Dramlje, 4razredn., za učitelja in učiteljico.
 4. Št. Jurij juž. žel., deška 5razredn., za učitelja.
 5. Kalobje, pošta Št. Jurij juž. žel., dvorazredn., za nadučitelja in učiteljico.
 6. Ljubčna, p. Celje, 5razredn., za učitelja in učiteljico ozir. učiteljici.
 7. Št. Lovrenc p. Prož., p. Štore, tri-razredn., za nadučitelja.
 8. Št. Pavel pri Preb., 6razredn. s posebn. razred. za oddaljene, za dva učitelja in učiteljico.
 9. Petrovče, 5razredn., za učitelja in učiteljico.
 10. Zg. Ponikva p. Žalec, dvorazredn., za nadučitelja in učiteljico.
 11. Svetina, p. Štore, enorazredn., za učitelja-voditelja.
 12. Štore, 4razredn., krajni š. svet Teharie, za učitelja.

II. Šolski okraj Laško.

1. Dol, 5razredn., za učitelja ali učiteljico.
2. Henina, krajni š. svet Jurklošter, enorazredn., za učitelja-voditelja.
3. Hrašnik, deška 5razredn. z 2 vzporedn. za učitelja.
4. Sv. Jedert, p. Laško, dvorazredn., za nadučitelja.
5. Jurklošter, tri-razredn., za učitelja ali učiteljico.
6. Sv. Katarina, krajni š. svet Trbovlje, dvorazredn., za učiteljico.
7. Laško, 6razredn. z 2 vzporedn., za učiteljico.
8. Št. Lenart, p. Laško, tri-razredn., za nadučitelja in učitelja ali učiteljico.
9. Sv. Miklavž, p. Laško, enorazredn., za učitelja-voditelja.
10. Sv. Marijeta, p. Rimske toplice, dvorazredn., za učiteljico.
11. Trbovlje-Vode, deška 5razredn., za 3 učitelje.

III. Šolski okraj Vransko.

1. Braslovče, 6razredn., za učitelja.
2. Polzela, 6razredn., za učiteljico.
3. Vransko, 6razredn., za učitelja.

Pravilno opremljene prošnje je predložiti službenim potom dotičnim krajn. šolsk. svetom

do 31. januarja 1923.

Predsednik: Dr. Žužek, s. r.

Štev. 1638—1639/P 1.

RAZPIS NADUČITELJSKIH SLUŽB.

V smislu odloka višjega šolskega sveta šte. 15489 od 16. 11. 1922. se razpisuje s tem v stalno nameštitev naslednji nadučiteljski službi:

1. Sv. Barbara v Haložah, sedem-razredna osnovna šola z eno vzporednico.
2. Cirkovce, šest-razredna osnovna šola.

Z obema službama je združeno prosto uradno stanovanje.

Pravilno opremljene prošnje je prednisanim potom vlagati pri označenih krajnih šolskih svetih

do 14. januarja 1923.

Okrajni šolski svet ptujski. Predsednik: Dr. Pirkmaier, m. p.

ga vsa potrebna zlata pravila, kako ravnajmo in postopajmo s sadjem, da nam pride v korist in kako ga predelajmo, da pri njem ničesar ne zgubimo. — Ne samo za gospodinske šole, za vsakega sadjarja in vsako gospodinjico je knjiga nujno potrebna in nadvse koristna. Kdor se bo držal, navodil te knjige, bo dobro in z malim trudom porabil svoj sadni pridelek.

—k Breskev in marelica. Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbuje. **Priredil Martin Humek**, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Malokateri naših sadjarjev zna gojiti in pravilno ravnati z breskvijo in marelico, ki rodita izmed vseh naših sadnih plemen najplemenitejši sad. Knjiga je vsled tega za naše sadjarje eminentne važnosti. Peča se v prvi vrsti z negovanjem in predelovanjem breskve, v drugi vrsti pa z vzgajanjem marelice. Obsega izredno zanimiva poglavja in je okrašena z 22 slikami in dvema barvenim prilogama. — Knjigo priporočamo vsem, ki imajo priliko gojiti to zlahkno drevje, oziroma se zanimajo za sadjerejo.

Naša gospodarska organizacija.

—g Izredni občni zbor društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani sklicujem na zahtevo učiteljskega društva za Kranjski šolski okraj na četrtek, dne 28. t. m., ob 17. uri v načelstvenno sobo učiteljske tiskarne. Na dnevnem redu bo razgovor in sklepanje o predlogu imenovanja društva, ki se glasi: »Ker ni upati, da se v doglednem času zgradi primerno poslopje, se je zadovoljiti z nabavo lesenih paviljonov, kakršne je država nabavila akademski mladini v Zagrebu.« — Na mnogobrojno udeležbo vabi — predsednik.

—g Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani. 7% obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponi od meseca septembra 1922): Janko Droč, učitelj v Lipovcih (Prekmurje, 1 à 100 Din; Olga Horvatova, učiteljica na Vrhniki, 1 à 100 Din; Viktor Mihelič, nadučitelj pri Dev. Mar. v Polju, 1 à 100 Din; Milan Volkov učitelj v Ljubljani, 2 à 200 Din; Franjo Pečar, šolski voditelj v Ratečah pri Kranjski gori, 1 à 100 Din; (s kuponi od meseca marca 1923 dalje): Zdravko Mikuz, nadučitelj na Brezovici, 1 à 100 Din; (s kuponi od mes. marca 1922): Metod Požar, učitelj v Zalogu pri Ljubljani, 1 à 100 Din; Vladimir Požar, nadučitelj v Skaručni, 1 à 100 Din; skupaj 9 obveznic à 100 Din in prej izkazanih 40 obveznic à 100 Din = 4900 Din. Srčna hvala! Tovariši in tovarišice, ki hranite doma take obveznice, daruite jih »Učiteljskemu konviktu«!

—g Darilo. Avgust Minkuš, šolski voditelj v Bogojni (Prekmurje), je izpremenil že plačano vsoto brezobrestnega posojila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani v darilo. Iskrena hvala!

—g Za Neratov temeljni kamen UD v Mariboru je darovalo učitelstvo pri Sv. Ani v Slov. goricah 20 Din. S tem so se odzvale vse šole Sv. Lenartskega okraja izveniši one pri Sv. Lenartu. Nomen — omen! Učit. društvo za Slovenjebistriški okraj 20 Din, zadnjič izkazanih 4642.25 Din, skupaj 4682.25 Din. Hvala!

—g Darila za UD v Mariboru: Obveznice 7% drž. posojila so nadalje darovali: Karbaš Fran, naduč. Slov. Bistrica 2 à 100 Din (s kuponi od marca 1923 dalje) 200 Din, Janžekovič Matko, učit. Slov. Bistrica, 2 à 100 Din (s kuponi od marca 1922 dalje) 200 Din, Kocjančič Karolina, učit. Št. Janž pri Dravogradu, 1 à 100 Din (s kuponi od sept. 1922 dalje) 100 Din, Leben Zinka, učit. Črešnjavec, 1 à 100 Din (s kuponi od sept. 1922 dalje) 100 Din, Droč Janko, učit. Lipovci, Prekmurje 1 à 100 Din (s kuponi od sept. 1922 dalje) 100 Din, Dosleč 45 obveznic à 100 Din = 4500 Din. Prekmurje se je odzvalo šole z dvema obveznicama. Ali je tam tako malo zanimanja za UD v Mariboru? Vzdramate se tovariši! Na noge! — O priliki zborovanja učit. društva v Slov. Bistrici dne 14. 12. 1922 je nabral tov. blaznik UD 160.25 Din. Pristrčna hvala vsem darovalcem!

—g Darilo »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani in »Učiteljskemu domu« v Mariboru. »Učiteljska tiskarna« je odkupila od »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta« pravkar izišlo Dimnikovo knjigo »Kralj Peter I. osvoboditelj« za 50.000 K. Dogovorno s predsednikom »konvikta« tov. Ganglom, s predsednikom tiskarne tov. Bernotom in z avtorjem Jak. Dimnikom pripiše Učit. tisk. proti 5% obrestni 25.000 K »Učit. konviktu« v Ljubljani in 25.000 K pa »Učiteljskemu domu« v Mariboru. Pravilno, bi bilo da bi učitelstvo pridno segalo po knjigi, ki je bogat zaklad za patriotske praznike in šolsko uporabo. Tudi šole jo naj naročajo za učit. in šolarske knjižnice po več izvodov. Cena 16 Din. Tej knjigi sledi knjiga Kralj Aleksander I.

—g Članarina in darila za učiteljski konvikt. Tov. Alojzij Kečeli, šol. vodja v

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

—pov Seja širjega sosveta UJU pov. Ljubljana dne 28. decembra 1922. Po sklepu seje ožjega sosveta UJU poverjeništvu Ljubljana se vrši v četrtek, dne 28. decembra 1922 v magistratni dvorani v Ljubljani seja širjega sosveta ob 8. zjutraj. — Posebnih vabil ne dobe predsedniki. Dnevni red je v zadnji številki.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ ODBOR »DRUŠTVA UČITELJEV IN ŠOLSKEH PRIJATELJEV ZA OKRAJ LJUBLJANSKE OKOLICE« ima sejo dne 27., dec. 1922 v zbornici šole na Ledini v Ljubljani ob 9. uri dop. Na dnevnem redu so volitve v viš. šol. svet, račun, članarina za prih. leto in druge društvene zadeve. Vabim torej k tej seji ne le odbornike nego vse člane, ki se ta dan po opravkih mude v Ljubljani. Več oči več vidi. — Janko Žirovnik.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBOROVALO v sredo dne 8. novembra 1922 v Dobo. Prisotnih je bilo 46 članov in članic. Hospitacija. Ob 10. uri dopoldne je bila hospitacija v I. razredu pri tovarišu Jelo Janežiču. Tema: Memoriranje pesence: »Kako bi bilo.«

Po končani hospitaciji je otvoril tovariš predsednik zborovanje. Predvsem je izrazil tovarišu Božiču iz Mengša v imenu vseh sožalje k izgubi njegovega očeta, ki je preminul med počitnicami.

Nadalje je omenil tovariš predsednik, da je izšla nova knjiga za risanje, ki jo je sestavil tovariš Jančič. Priporočal jo je navzočemu učitelstvu in sklenilo se je, da si jo nabavi vsako šolsko vodstvo. Nato je prišla debata o hospitaciji, ki so se je udeležili tovariši Požar, Toman, Janežič in g. nadzornik Kante.

Predavanje. Kot druga točka dnevnega reda je bilo predavanje tovariša Cirila Petrovca iz Ljubljane: Protestantovska doba in njeno šolstvo v Sloveniji. Predavanju je učitelstvo sledilo z izrednim zanimanjem. Drugi del predavanja nam bo podal tovariš Petrovec na enem prihodnjih zborovanj.

Predlogi: Tovariš Anton Germek je predlagal sledeče: 1. Ker so za sedaj ljudske šole preskrbljene z učnimi knjigami, se opozarjajo vsi oni činitelji, ki pišejo knjige, naj prenehajo za en čas s pisanjem novih učnih knjig.

Tovariš Šmajdek je stavil ta-le predlog: 2. V osnovne šole naj se vpeljejo enotne knjige in sicer:

Za I. razred: Vider: Moje prvo berilo; za II. razred: Gangl: II. čitanka; za III. razred: Černež: III. čitanka; za višje razrede Rape: IV. čitanka in Flere: V. čitanka.

Za računstvo: Črnivec: Računica I., II., III., IV. in V. del.

Na višje organiziranih šolah: Brinarjeva slovnica I., II. in III. del.

Za ponavljajočo šolo: IV. oziroma V. čitanka in Črnyjeva računica V. del.

Oba predloga sta se poslala UJU, poverjeništvu Ljubljana.

3. Okrajnemu šolskemu svetu se je sporčilo, da je društvo sklenilo, da bo praznovalo rojstni dan Ni. Vel. kralja Aleksandra, ki pade na nedeljo, v soboto 16. decembra 1922.

4. Tovariš Šmajdek je predlagal sledeče. Otroci, ki se poučujejo zasebno, naj se zglase vsakega pol leta pri dotični šoli, kjer so vložani, k preizkušnji. Dotična šola, kjer so imenovani otroci vložani, naj da tem otrokom vsakega pol leta šolsko naznanilo. Zadnji predlog se je odposlal okrajnemu šolskemu svetu v Kamnik.

5. Tovariš predsednik je priporočal, naj se vsak, ki bi imel rad kako pojasnilo v stanovskih

Iz seje višjega šolskega sveta za Slovenijo.

Dne 14. dec. 1922 je otvoril sejo predsednik dr. Bevk, ki je poročal o tekočih zadevah od zadnje seje.

Mala matura na srednjih šolah. Med drugim omeni malo maturo po dovršenem IV. razredu srednje šole v kateri smo v Učit. Tov. že zadnjič poročali. Minister prosvete je predpise, ki so veljali za to maturo v Srbiji, raztegnil na celo kraljevino.

Disciplinarni predpisi za Prekmurje. Predpisi o disciplinarnem postopanju proti učiteljem, ki so veljali za Kranjsko, se raztegnejo na Prekmurje.

Ravnatelj Voglar je stavil samostojni predlog za neko učiteljico, da bi dobila pokojnino.

Za meščanskošolsko učitelstvo je predložil sledeče zahteve. Učitelstvo zahteva: 1. enega zastopnika v višjem šolskem svetu, 2. isto učno obveznost kakor učitelji na trgovski šoli in na učiteljski in 3. izenačenje plač s temi učitelji. Razgovor je pokazal, da so te zahteve sedaj neizvedljive in se mora počakati novih šolskih zakonov. Opomba uredn.: Gotovi krogi meščanskošolskega učitelstva tu hotoma prezira svojega zastopnika meščanskošolskega učitelstva v viš. šol. svetu in vlaga svoje zahteve po drugem članu. Če je njim prav, nam bo tudi, smešijo pa s tem le — sebe. Vse meščansko-šolsko učitelstvo se gotovo ne strinja z ostjo, ki jo je g. H. in še par dr. pripicujejo?

Poročila o meščanskem šolstvu v Sloveniji je podal g. v. nadzor. dr. Poljanec in ga prinašamo na drugem mestu. Sklene se otvoriti meščansko šolo v Ormožu s prvim januarjem 1923, ako bodo do tedaj urejene vse formalnosti. Za zadevo sta se zlasti topla zavzela v. Plavšek in Ribnikar.

zadevah, obrne na odbor, ki mu bo stvar odgovoril, oziroma na zborovanje obravnaval.

6. Določilo se je, da se vrši občni zbor meseca februarja v Domžalah.

+ PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE ZBOROVALO 9. novembra v Ptujju. Tov. predsednik je otvoril zborovanje s pozdravom desetim novim članom, ki jih je bodril k vztrajnemu delu za temelj države — našo mladino — in jih pozval naj vrše dolžnosti brez ozira na one, ki jim v tem nasprotuje.

Tov. Zelnir O. nam je podal zanimivo sliko naše blejske skupščine; zanimiva je bila tembolj, ker je poročal o osebnih višjih nepristranskega opazovanja. Poročilo je bilo prepleteno z lepimi pokrajinskimi opisi.

Tov. Majcen je poročal o skupščini v Sarajevu. Iz opisa so zrlj južni, čustev prekipelavočji bratje. Končal je: »Dolžnost naša je, da delamo na veličastni zgradbi UJU neumorno dalje. Da dovedemo v naše vrste vse učitelstvo; da se vsak čas in ob vsaki priliki brigamo za početje naših tovarišev ter jim sami kažemo in nudimo ono tovarišstvo, ki naj ne bo samo na papirju ampak v stcu slehernega učitelja in učiteljice brez ozira na starost. Zavedajmo se tega vsi, osobito pa vi voditelji, katerim je podrejeno učitelstvo izročeno, ter čuvajmo nad tem, da nam naši mladi tovariši ne bodo obračali s strahom hrbita, temveč da se bodo z zaupanjem in spoštovanjem obračali do nas ter se nas oklenili. Tako bomo zadovolili delu programa naše organizacije UJU, kateri ni glavni namen le stanovski dobrobit, pač pa dobrobit celokupnega troedinega naroda.

Soglasno je bil sprejet sledeči:

Predlog. Učitelstvo ptujskega okraja, zbrano na zborovanju dne 9. novembra 1922., zahteva, da centralni odbor UJU v Beogradu ukrene, da se pretresa in sprejme novi šolski zakon že v tekoči parlamentarni seji.

Prečitani so se razni zlobni in zlobnoneumni članki v »Straži«. Naš odgovor: molk in delo!

Tovariši, tovarišice, ali ste že vsi videli knjigo

»Najnovejše risanje v lj. šoli?« Ni mogoče! Drugače bi prodal pridni tovariš Jančič na zborovanju, ki ga je obiskalo 120 tov. vsaj 119 izvodov.

Poverjenika šolske matice prosita za poravnano članarino: po pošti ali pa vsaj na prihodnjem zborovanju v decembru.

+ GORNJEGRRAJSKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo dne 4. novembra na Rečici. Predsednik V. Pulko pozdravi v obilnem številu navzočih člane, se jim zahvali za izvolitev učit. zastopnikom v okrajni šol. svet, častita tov. Korbanu na izpremembi naslova, našemu društvu zvestim tovarišem in tovarišici in marljivim sodelavcem Papstu in ge. soprogji, Sotlarju, Zdojšku, Rakovcu in Mavriču, ki so se izselili iz okraja želi na novih mestih obilo zadovoljnosti. Tovarišu Kocbeku, ki je 18 let vestno in s prav dobrimi uspehi zastopal učitelstvo v okrajnem šolskem svetu ter to častno mesto odložil, ker je stopil v pokoj, se predsednik s pritrujevanjem navzočih iskreno zahvali.

Društvene zadeve. a) Zapisnik zadnjega zborovanja se odobri. b) Glede dela za pri »Tovornici učil« se zadeva spravi v red. c) Tov. Jos. Terček se zahvaljuje učitelstvu, ki ga je izvolilo namestnikom v okrajni šol. svet. Izjavlja pa, da je njegova častna funkcija iluzorična, če se ne sme udeležiti seje, ako je zastopnik učitelstva zadržan. Zato predlaga tov. Sotlar, naj se izposluje, da ima namestnik učiteljskega zastopnika iste pravice, kakor zastopnik sam, če se ta ne more udeležiti seje. Zato se naj odlok Viš. šol. sveta z dne 4. junija 1920, št. 6242 v tem smislu izpremeni. Sprejeto. d) Ker se dosedanji društveni blagajnik tov. Sotlar najbrž v kratkem presele, zato položi račune, ki so v nallepšem redu; za namestnika je izvoljen tov. Jos. Korban.

Poročilo o II. pokraj. skupščini na Bledu je podal predsednik; navzoči ga odobrijo.

Podaval je tov. Sotlar o postanku in razvoju družabnega reda. Podavalec je bil za dobro delo lepo pohvaljen.

Razno. Tov. Ivo Jančič je poslal na ogled svoje risarsko delo, ki je zbudilo zanimanje in našlo naročnike. Tov. Zemljič prečita v »Jutru« objavljen in komentiran članek »Navajanje ljudstva k volunstu in denunciranju učitelstva«, ki ga je rodil »Domoljub«. Zahrbnostni propadajočega klerikalizma se je znalo učitelstvo do sedaj uspešno otresati; v bodoče bo se ga še boljše.

Prireditve šolskih otrok. Predlog ravnatelja Lajovicca, naj bi se § 79 dokončnega učnega reda deloma spremenil, se je odklonil. Ta paragraf določa, pod kakimi pogoji smejo učenci ljudskih in meščanskih šol prirejati predstave ali pri njih sodelovati. Potrebno je za to dovoljenje okrajnega šolskega sveta.

Imenovani so bili: za strokovnega učitelja na I. deški šoli v Ljubljani Anton Dragan; za ravnateljico v Novi cerkvi Rudolf Zupanek; v Špičaliču Alojzij Berce, v Strančah pa Leon Dobnik. Učiteljska mesta so bila podeljena: v Šmarjeti Slavji Benedičičevi, v Svibnem Danici Habjanovi, v Krškem Mariji Vutkovič-Povhovi, v Št. Rupertu Mihaeli Karmen-Hvali, v Kostanjevici Ivanu Juršecu, pri Dev. Mar. v Polju Alojziju Kresalu, v Čatežu ob Savi Karlu Črnjaču, v Novi cerkvi Pavli Zupanek-Kosančičevi, v Špičaliču Katarini Berce, roj. Plevnik, v Ločah Mariji Bezla. Za učiteljico ženskih ročnih del pri Sv. Tomažu in na Runcu je imenovana Marija Pleskar.

Sestavil se je ternopredlog za ravnateljsko mesto na kočevski gimnaziji in nekaj predlogov za stalno upokojitve.

Katehetske zadeve. Kanonik Nadrah in Vrabec sta govorila o raznih katehetskih zadevah.

Višji šol. nadzornik za srednje šole Wester poroča o svojih inspekcijah srednjih šol. Po referatu gg. Gangla in Gabrška se je vršila daljša razprava o številnih disciplinarnih slučajih ter o upravnih šolskih zadevah.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—In Železniške legitimacije je treba v svrhu vidiranja poslati na ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu in sicer najkasneje do 15. januarja 1923.

— V. F. — n. G.: Položnica je prišla pomotoma v Vaš list.

—In J. L. v K.: »Ročni katalog« je izšel v Učiteljski tiskarni in ima poleg kataloga in kofedarja vse podatke glede službenih prejemkov vseh vrst učitelstva. Stane 10 Din. — »Šolski imenik« za Slovenijo izide sedaj nov — bo v »Tov.« objavljen — in bo vseboval vsa šolska oblastva in šolstvo ter učitelstvo od otroških vrteev do univerze, prav vse šole in zavode.

PO SKLEPU LISTA.

— Doklade uradništvu. Kakor poročajo listi je ministrski svet sklenil dati uradništvu 13. mesečno plačo. V kakem obsegu, še ni podrobni poročil in tudi ni uradnega poročila o tem sklepu. Nekateri listi poročajo tudi o 30% povišku drag. doklad. — Finančni odbor še ni sklepal o vprašanju.

— Iz jesen. c. Vodstvi obeh osnovnih šol uprizorila v soboto zvečer, ob 20. uri, v šolski teledavnici ljudsko igro: »Na sveti večer«, katero je spisal tovariš Leo Pibovec. Vabimo. — ker je čist dohodek namenjen za šolska učila.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Št. 614.

RAZPISUJEJO SE V STALNO NAMEŠČENJE UČIT. SLUŽBE:

1. Šolski okraj Celje okolica.
 1. Blagovna, pošta Št. Jurij juž. žel., dvorazredn., za učiteljico.
 2. Dobrna, 4razredn., za učitelja.
 3. Dramlje, 4razredn., za učitelja in učiteljico.
 4. Št. Jurij juž. žel., deška 5razredn., za učitelja.
 5. Kalobje, pošta Št. Jurij juž. žel., dvorazredn., za nadučitelja in učiteljico.
 6. Ljubečna, p. Celje, 5razredn., za učitelja in učiteljico ozir. učiteljici.
 7. Št. Lovrenc p. Prož., p. Štore, tri-razredn., za nadučitelja.
 8. Št. Pavel pri Preb., 6razredn. s posebn. razred. za oddaljene, za dva učitelja in učiteljico.
 9. Petrovče, 5razredn., za učitelja in učiteljico.
 10. Zg. Ponikva, p. Žalec, dvorazredn., za nadučitelja in učiteljico.
 11. Svetina, p. Štore, enorazredn., za učitelja-voditelja.
 12. Štore, 4razredn., krajni š. svet Teharie, za učitelja.

II. Šolski okraj Laško.

1. Dol, 5razredn., za učitelja ali učiteljico.
2. Henina, krajni š. svet Jurklošter, enorazredn., za učitelja-voditelja.
3. Hrašnik, deška 5razredn. z 2 vzporedn. za učitelja.
4. Sv. Jedert, p. Laško, dvorazredn., za nadučitelja.
5. Jurklošter, trirazredn., za učitelja ali učiteljico.
6. Sv. Katarina, krajni š. svet Trbovlje, dvorazredn., za učiteljico.
7. Laško, 6razredn. z 2 vzporedn., za učiteljico.
8. Št. Lenart, p. Laško, trirazredn., za nadučitelja in učitelja ali učiteljico.
9. Sv. Miklavž, p. Laško, enorazredn., za učitelja-voditelja.
10. Sv. Marijeta, p. Rimske toplice, dvorazredn., za učiteljico.
11. Trbovlje-Vode, deška 5razredn., za 3 učitelje.

III. Šolski okraj Vransko.

1. Braslovče, 6razredn., za učitelja.
 2. Polzela, 6razredn., za učiteljico.
 3. Vransko, 6razredn., za učitelja.
- Pravilno opremljene prošnje je predložiti službenim potom dotičnim krajn. šolsk. svetom

do 31. januarja 1923.

Predsednik: Dr. Žužek, s. r.

Štev. 1638—1639/P 1.

RAZPIS NADUČITELJSKIH SLUŽB.

V smislu odloka višjega šolskega sveta šte. 15489 od 16. 11. 1922. se razpisuje s tem v stalno nameščenje naslednji nadučiteljski službi:

1. Sv. Barbara v Haložah, sedemrazredna osnovna šola z eno vzporednico.
2. Cirkovce, šestrazredna osnovna šola.

Z obema službama je združeno prosto uradno stanovanje.

Pravilno opremljene prošnje je prednisanim potom vlagati pri označenih krajnih šolskih svetih

do 14. januarja 1923.

Okrajni šolski svet ptujski.

Predsednik: Dr. Pirkmaier, m. p.